

ՀՈՒՐԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՌՀՈԴԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻՑ

ԵԹՈՎՊԱԿԱՆ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՑԸ
ԺՆԵՎ՝ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐԻ
ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽՈՌՀՈԴԻ
ԿԵՆՏՐՈՆԻՑ

Սույն թվականի հունիսի 18-ից 15-ի օրերին պաշտոնական այցով ԺԱԿՈՒՄ է եղել Եթովպահայի 8 միլիոն քրիստոնյաների հոգևոր պետ Նորին Սրբություն Թեոփիլոս պատրիարքը: Արևելյան հնագույն ուղղափառ եկեղեցիներից մեկի Գահակալը, որ Էկումենիկ շրջանակներից ճանաչված և հարգված մի անձնավորություն է, Եջևի կենտրոնին տված իր առաջին պաշտոնական այցելության արիթով իր գոհունակությունն ու բարձր գնահատաճրն է արտահայտել այն «նշանակայի հաջողությունների» համար, որ Եկեղեցիների Համաշխարհային խորհրդը արձանագրել է վերջին տարիների իր գործունեության ընթացքում, հատկապես առաքելության և ավելացրանքության, ինչպես նաև ապահովանակալների օգնության և վերաբենակեցման ասպարեզում:

Դիմելով Եջևի անձնակազմի անդամներին՝ Եթովպական եկեղեցու պատրիարքը հայուարարել է. «Ես չափազանց բարձր եմ գնահատում այն կարևոր օգնությունը, որ Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդը, քրիստոնեական մարդասիրությունից առաջնորդված, տարիների ընթացքում ցույց է տվել սովոր, քրիստոնեական երկուաշխարժեներից, երկուաշխարժեներից և տարերային այլ աղետներից տուժվածներին: Նա, բացի այդ, բողոքի իր ձայնն է բարձրացրել միշտ պատերազմների, անարդարության, ճնշման և անմարդկանության դեմ»:

Թեոփիլոս պատրիարքը իր ելույթում մասնավորապես նշել է, որ հազարավոր եղիտասսրդներ հնարավորություն են ունե-

ցել մասնագիտական կրթություն ստանալու համապարաներում և ինստիտուտներում շնորհիվ Եջևի կողմից տրամադրված ուսանողական թոշակների: Նա Եջևի շնորհակալություն է հայտնել եթովպական եկեղեցուն ցույց տրված օգնության համար՝ հետագա հաջողություններ ցանկանալով նրան իր որդեգրած «ինքնօգնության և զարգացման ծրագրի» կենագործման ճանապարհին (Եջևի համապատասխան համաձայնությունը, որը կրում է «Եկեղեցիների մասնակցությունը զարգացման գործին» անունը, այս տարի 263.000 դոլարի մի գումար տրամադրեց եթովպական եկեղեցուն օգնելով համար նրա զարգացման ու բարգավաճմանը):

Իր խոսքի մեջ Եջևի Գլխավոր քարտուղար դոկտ. Ֆելիքս Փոթըըը ողջունել է Թեոփիլոս պատրիարքին, որպես Եջևի հիմնադիր անդամներից մեկին, որը, ի գույն իր եկեղեցու պատվիրակության, 1948 թվականին մասնակցել է Եջևի առաջին համաժողովին, և այնուհետև՝ հետագա բոլոր համաժողովներին:

Առանձին տեսակցությունների ընթացքում դոկտ. Փոթըըը և պատրիարքը խոսել են եթովպական ուղղափառ եկեղեցու և Եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի հարաբերությունների ընդլայնման մասին: Նրանք կարծիքներ են փոխանակել նաև Եթովպահյում գտնվող քրիստոնեական տարրեր եկեղեցիների փոխարարելությունների հնարավոր բարեկավման շուրջ՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ երկրում ապրող քրիստոնյաների ստվար մեծամասնությունը Եթովպական ուղղափառ եկեղեցու զավակներն են:

Թեոփիլոս պատրիարքը և նրա շքախմբի անդամները ծանոթացել են Եջևի գործունեության զանազան ծրագրերին, մասնավորապես «Բժշկական քրիստոնեական հանձնաժողովի» կողմից մշակված այն

ծրագրին, որով նախատեսվում է բժշկության և առողջապահության գծով բազմակողմանի օգնություն ցույց տալ թույլ զարգացած երկրների ժողովուրդներին, այդ թվում և եթովպական ժողովրդին:

Եջև-ի «Արդարություն և ծառայություն» միավորման ղեկավար Ժրշանակների հետ տեղի ունեցած տեսակցության ընթացքում առանձնահատուկ ուշադրություն է նվիրվել այն միջոցառումներին, որոնցով նախատեսվում է ամրապնդել եկեղեցների ինքնավարությունը՝ հնարավորին չափ դորս բերելով նրանց արտաքին օգնությունը, կախյալ վիճակից:

Ժնևում գտնվելու օրերին եթովպական եկեղեցու հոգևոր պետը ընդունվել է Ժնևի քաղաքապետարանի նահանգային իշխանությունների կողմից, հանդիպումներ է ունեցել Համաշխարհային լուժերական ֆեդերացիայի, ինչպես նաև Ըվելցարիայի բողոքական եկեղեցների ֆեդերացիայի պատասխանատու անձանց հետ:

**Եջև-ի Միջազգային գործերի
ՀԱՆՉԱՍՏՈՂՈՎԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ԿՈՄԻՏԵԻ 28-ՐԴ ՆՍՏԱԾՐՁԱՆԸ**

Եվրոպայի անվտանգության, համագործակցության և գինաթափման հարցերին էր նվիրված Եջև-ի Միջազգային գործերի հանձնաժողովի գործադիր կոմիտեի տարեկան 28-րդ ժողովը, որը տեղի ունեցավ 1973 թ. հունիսի 14—20-ը Վիսեգրադում (Հունգարիա):

Դա վերոհիշյալ համձանաժողովի՝ Արևելյան Եվրոպայում գումարված առաջին ժողովն էր, որին նախագահում էր շվեդական խորհրդարանի անդամ դոկտ. Օլե Դահլենը:

Եվրոպայում լարվածության մեջմացման ուղղությամբ ձեռք բերված առաջիմությանը վերաբերող մի փաստաթղթում գործադիր կոմիտեն ընդգծել է կարևորությունն այն «հարցերի և փոփոխությունների», որոնց առաջ են կանգնելու այն բոլոր երկրները, որոնք մասնակցելու են առաջիկա ամսին Հելսինկիում կայանալիք Եվրոպայի անվտանգության կոնֆերանսին: Հատ գործադիր կոմիտեի, չնայած, որ բոլոր դժվարությունները միանգամից հնարավոր չեն բարացնել, այնուամենայնիվ համագործակցությունը կարող է առաջ բերել լարվածության զգակի թուլացում, որն անտարակույս կնքպատի Եվրոպական երկրների զարգացմանը ինչպես Արևելքում, այնպես էլ Արևմուտքում:

Կոմիտեն պահանջել է բոլոր քրիստոնյաներից, որպեսզի արգելնեն, որ «Միացյալ և ուժեղ մի Եվրոպա իր հզորությունը ներդիմի հօգուտ տնտեսական գերիշխանության և շահագործման»:

Ինչ վերաբերում է զինաթափման նպատակին ուղղված կոնկրետ միջոցառումներին, կոմիտեն նշել է, որ բոլոր եկեղեցիներն անհատիր պետք է ձգտեն առաջին հերթին ներգործել հասարակական կարծիքի վրա ի նպաստ գինաթափման, վճռականութեան հանդես գան, որպեսզի լայն բանակցություններ սկսվեն գենքերի արտադրության վերահսկողության համար, չերմամիջուկային ուսուրացներով, անհապաղ վավերացվի ուազմական մրցավազքը դադարեցնելու վերաբերյալ համաձայնագիրը, հարգվի 1972 թվականի համաձայնագիրը բիոգիական գենքերի մասին, վերահսկվի գենքերի առևտուրը, և հաստատվեն նոր պայմանագրեր ուազմական արդի կոնֆլիկտներից սուժանական պաշտպանության համար:

Բացի այդ, կոմիտեն խստիվ դատապարտել է հսրայելացիների կողմից կիրանանի վրա կատարվող հարձակումները, հրավիրել է Եջև-ի անդամ բոլոր եկեղեցներին ճնշում գործադրելու մեջ տերությունների վրա ապառազմականացնելու համար Հընդկական օվկիանոսը և Հարավային Վիետնամի Հանրապետությունից պահանջել, որ ազգայի արձակի բոլոր քաղաքական բանտարկյալներին՝ հաղաղության համաձայնագրերին համապատասխան:

**ՀԱՐԱՎ-ԱՖՐԻԿՅԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՒՆԵՐԻ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ Եջև-ի
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ
ԱՐԱՋԻԿԱ ԺՈՂՈՎԻՆ**

Պատասխանելով Եջև-ի հրավերին՝ Հարավային Աֆրիկայի 9 եկեղեցներ ընդունել են ներկայացուցիչներ ուղարկել Եջև-ի կենտրոնական կոմիտեի առաջիկա նստաշրջանին, որը տեղի է ունենալու Ժնևում սույն թվականի օգոստոսի 22—29:

Վերոհիշյալ եկեղեցների մասնակցությունը կենտրոնական կոմիտեի ժողովին, ինչպես նշել է Եջև-ի գլխավոր քարտուղար դոկտ. Ֆիլիպ Փոթըրը, հնարավորություն է տպու նրանց ազատորեն հանդես գալու սոցիալական արդարության մասին տեղի ունենալիք բանավեճերի ընթացքում

և, բացի այդ, մոտիկից տեղյակ դատմալու ԵՀԽ-ի կյանքի և գործունեության տարրեր երեսներին (համաձայն ԵՀԽ-ի սահմանադրության, ամեն անդամ եկեղեցի, որ չէ ներկայացված կենտրոնական կոմիտեում, կարող է ուղարկել իր ներկայացուցիչը՝ մասնակցելու կոմիտեի նիստին, խոր առնելու, առանց սակայն բվեարկելու իրավունքը ունենալու):

Կենտրոնական կոմիտեի առաջիկա նրա տաշրջանում, որ միաժամանակ հանդիսավորապես նշվելու է ԵՀԽ-ի հիմնադրության 25-րդ տարեդարձը, պատվիրակների քըննարկմանն են ներկայացվելու սոցիալական անարդարությունները բոնի և ոչ-բոնի միջոցների գործադրմամբ վերացնելու վերաբերյալ տեսական մի ոստմասհիրության եզրակացությունները:

